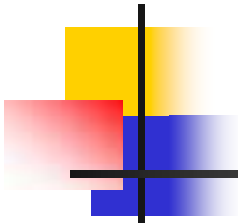

“Fra Florida til Bodø”

Nils Aarsæther

Institutt for planlegging og
lokalsamfunnsforskning, UiT

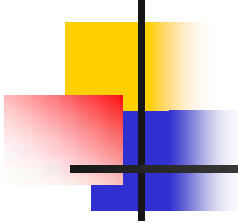
Landskonferansen om
Stedsutvikling, Bodø 2008

Kva gjer eit sted attraktivt?

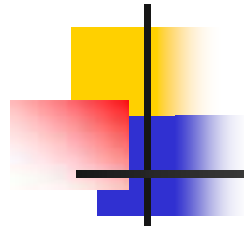
Kva kan vi lære av R. Florida?

- Florida – Bodø: Inga geografisk samanlikning
- Men likevel eit poeng: Florida tar utgangspunkt i byregionar i USA
- Og vi befinn oss i byen Bodø, Norge
- Så kva kan vi lære av Florida si forskning??
- Meir spesifikt: Kva er grepa for å gjere stedet attraktivt?
- Eller: Finst det slike “generiske” grep?

Startpunktet: Den kreative klasse (Florida 2001)

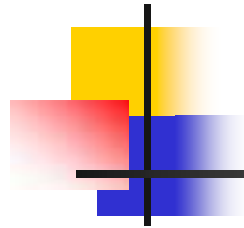
- Vekst av folk i kreative yrker,
- Nedgang (i Vesten) av industriarbeidarar
- Vekst i service-sektorane
- Kreative yrker: vitskap, kunst, media, IKT
- Primærnæringar nesten borte, numerisk

Lanseringa av dei tre T-ane:

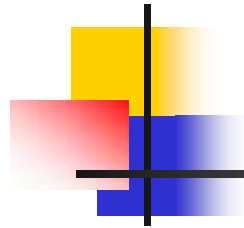
- Teknologi – høgteknologi-bedrifter
- Talent "Human Capital" -
utdanningsnivå
- Toleranse "The Bohemian / Gay Index"

Byregionar med 3T har sterkast
økonomisk vekst. Folk flyttar dit.

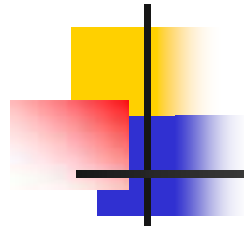
Den kreative klasse – og byen

- Kreativ klasse: Eit sosialt fenomen
- Men også eit geografisk fenomen
- Cities and the Creative Class (Florida 2005)
- Den kreative klasse er ikkje tilfeldig spreidd blant byar og distrikt. Søker mot byar prega av vidsyn, og av jobb-miljø og fritids-utfordringar

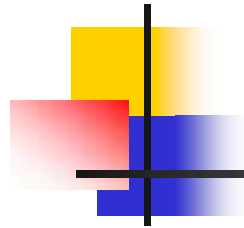
Så blir det globalt

- Florida hadde så langt samla data fra byregionar i USA
- Men samspelet mellom den kreative klasse og sted har og ein global dimensjon
- Med "Who's Your City?" (Florida 2008) set Florida stedet i fokus, globalt
- Kva skjer då?

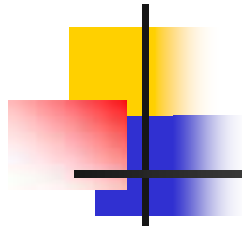
Globalt, skriv Florida:

- I dagens høgteknologiske verden kan vi i prinsippet bu kor som helst.
- Vi kunne frigjere oss frå geografien
- Med moderne kommunikasjonar og breiband er vi aldri langt unna,
- Så steder skulle kunne stå likt!
- Men slik er det ikkje blitt!

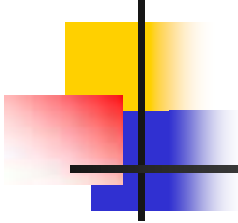
Derimot er det blitt slik...

- At den kreative klasse konsentrerer seg geografisk
- Typisk i byregionar med meir enn 10 millionar innb.
- Sted betyr "alt" – men dagens globale økonomi får si drivkraft frå svært få, og store steder

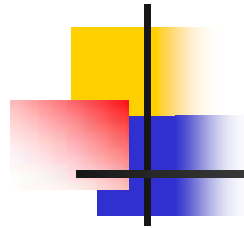
Så verda blir delt i to, først:

- Dei framgangsrike byregionane der innovasjon, design, finans og media dominerer
- To-tre dusin byar som dominerer den globale økonomien
- Slike som Tokyo, Seoul, New York, San Francisco,... Helsinki (!)og Stockholm (!)

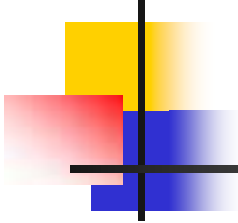
- og resten, dei meir
tilbakeleggande, som er..

- Vareproduserande (rutinearbeid)
- Med ein lågt utdanna arbeidsstyrke
- Og (kulturelt) homogene,
familistiske/religiøse
- Rurale område og småbyar

Så statar kan gå opp i liminga

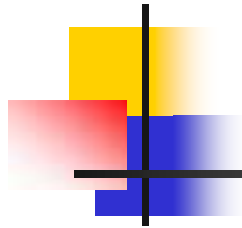
- For forskjellane i klasse/geografi blir for store
- Steder på sidelinja desperate i trekke til seg kapital, sel seg billeg
- Opplevelsen av å bli kopla fra, skaper konflikt og forsterkar stedets handicap
- Mens vekstregionane vil samhandle med andre suksess-regionar, gjerne i utlandet
- Press på velferdsordningane (der slike finst)

Dei kreatives mingling...

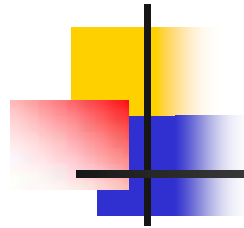
- Fysisk nærheit til mange
- Bridging sosial kapital (Putnam)
- Styrken i svake band (Granovetter)
- Individualistar, men i "samspel"

Alt dette gir ein så sterk attraktivitet at hus- og eigedomsprisar stig til eit vanvittig nivå. Men folk vil bu i storbyen! (GB korr. M. husprisar!)

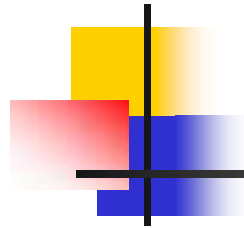
Er det ei bakside?

- Sosiale forskjellar veks i dei veksande kreative byregionane (2005:171)
- Heng saman med husprisane i storby
- Utarming av bygdesamfunna, press i byen
- Høgt stressnivå i storbyen, gjeld i alle lag
- Ikkje så få kreative er arrogante og sjølopptatte.. !
- Og nasjonen kan bli polarisert (klasse/region)

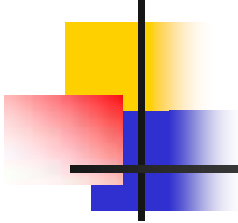
Læring? Over til Bodø, Norge

- Realisme: det er sterke krefter ute og går. Gløm opprykk til elitedivisjonen.
- Verken Bodø eller Oslo maktar å trekke til seg dei talenta som vil utvikle morradagens IKT
- Samtidig lærerikt å sjå kva som pregar dei globale vinnarregionane

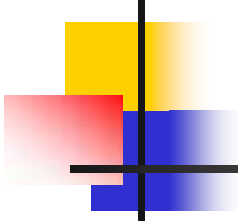
Lærdom vi kan leve med:

- At eigenskapar ved stedet betyr svært mykje, for svært mange.
- At stedsutvikling handlar om samspel mellom nøkkelfaktorar og ikkje ein bestemt faktor
- At stedspolitikk er ei strategisk riktig satsing, både for distriktspolitikk og storbyar

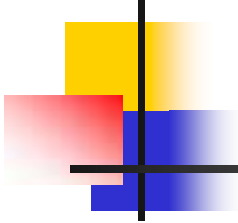
Florida sin provokasjon: Talent og toleranse

- Vi er vant til å tenke arbeid, bolig og transport som grunnleggande for stedet
- Florida vil hevde at vel så viktig er at stedet kan ha ein kreativ klasse som trekker til seg nye talentar
- Og at kulturelt mangfald understøttar openheit og toleranse
- Kort sagt: Toronto er idealet!

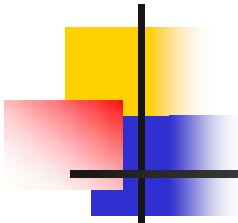
Florida/talent vs. Putnam/ sosial kapital-tenking

- Det dreier seg om kva slags institusjonar som skal understøtte ”sterke lokale fellesskap”
- Også Florida bekymra for oppløysing i det etter-industrielle stedssamfunnet
- Men Florida er ikkje opptatt av type institusjonar som HAR eksistert
- Og det er ein grunnleggande svakheit

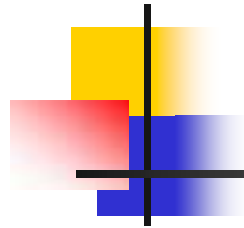
Bak talent og toleranse står nemleg instiusjonar (I)

- Stedets naturgitte og menneskeskapte strukturar i eine enden...
- Stedets talentfulle og mindre talentfulle borgarar i andre enden...
- Koplast saman gjennom institusjonar
- Forsking på sosial kapital har gitt kunnskap om institusjonar med gode "eksternalitetar"

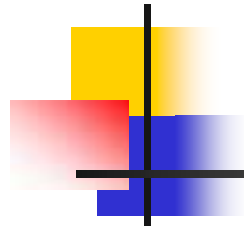
Bak talent og toleranse står nemleg institusjonar (II)

- Tre koplingar institusjonelle tyngdepunkt for sted:
- Familistisk – religiøse (Sør-Italia)
- Markedsdrevne (Toronto)
- "Nordistiske" med sterk velferdsstat, sterke fagforeiningar, sterkt lokaldemokrati, og sterke frivillige org.

Det artige ved nordismen...

- Er at den er bygd på industrisamfunnet sitt (no gamaldagse) stille-opp-prinsipp
- ... at den er foreinleg med kreativ og omstillingsdyktig kapitalisme
- ... tåleg sterke slekts-og familieband
- Og ikkje minst, foreinleg med stedsutvikling – gjennom sosial kapital-mekanismar

Stedsutvikling på alle nivå?

- Svaret er ja, for norske distrikt sin del
- Steder som sakkar akterut befolkningsmessig
- Har nesten utan unntak den naturen
- Som den kreative klasse oppsøker på fritida
- Så med talentfull kopling...